

Projectverslag

Venezia

**de ontwikkeling van het madrigaal
en van de meerkorigheid
in het Venetië
van de zestiende eeuw**

**De prachtige koor- en ensemblemuziek uit dit project
hebben we met groot succes uitgevoerd
in een volle Taffehzaal van het Rijksmuseum van Oudheden
aan het Rapenburg te Leiden.**

Inhoud

Samenvatting	2
Aanleiding.....	2
Componisten	3
Projectverloop	5
Samenwerking.....	9
Programma uitvoeringen	10
Publiciteit.....	10
Publiek.....	12
Resultaten en reacties.....	12
Financiën	13
Over Key2Singing	14

Samenvatting

Het Venezia-project was een project voor gevorderde amateurzangers met intensieve coaching onder leiding van Margot Kalse. In dit project hebben we ons verdiept in de ontwikkeling van het madrigaal en van de meerkorigheid in het Venetië van de zestiende eeuw. Wij gingen daarbij uit van de muziek van een zestal componisten die alle in dienst zijn geweest bij de San Marco in Venetië:

Adriaan Willaert, Cipriano de Rore, Andrea de Cannaregio Gabrieli, Giovanni Gabrieli, Claudio Monteverdi (alle hierboven geportretteerd) en Giovanni Bassano

De schitterende, rijk geschakeerde en verrassende muziek uit die tijd is in dit project diepgaand bestudeerd.

Er is wekelijks gerepeteerd en tegen het eind van het project is een repetitieweekend gehouden. Aan de hand van de muziek hebben wij de ontwikkeling van het madrigaal en van de meerkorigheid in de loop van de zestiende eeuw bestudeerd. Daarbij kregen de zangers de kans om in kleine bezetting en solistisch polyfoon te zingen. Zij zijn intensief gecoacht.

De artistieke en muzikale leiding was in goede handen bij Margot Kalse. Zij is zangdocent, zangeres en dirigent, gespecialiseerd in oude muziek, met jarenlange ervaring in vocale coaching gericht op de uitvoeringspraktijk van deze muziek.

Het merendeel van de projectmuziek is begeleid door basso continuo (theorbe en barokharp); bij enkele grotere meerkorige werken is een koor van vier koperblazers en een viola da gamba ingezet, die met hun bijzondere klankkleur de muziek hebben verrijkt.

De twee hoofduitvoeringen vonden plaats in februari 2023 in de Dorpskerk te Leiderdorp en in de Taffeh-zaal van het Rijksmuseum voor Oudheden in Leiden; locaties die geschikt zijn om de verschillende koren zo op te stellen dat de meerkorigheid goed tot zijn recht kon komen.

Daarnaast is een drietal kleinere concerten gegeven in woonzorgcentra voor ouderen/gehandicapten ter bevordering van een breder cultureel aanbod aldaar; deze kleinere concerten waren om de hoofduitvoeringen heen gepland, afhankelijk van de mogelijkheden van de woonzorgcentra.

Aanleiding

Het zestiende eeuwse Venetië was een bruisende stad met een rijk cultureel leven. De betekenis van Rome was tanende en Venetië nam de rol over. Hier ontwikkelde zich een prachtige kunststroming met uitingen in schilderkunst, bouwkunst en muziek. Vele kunstenaars trokken naar de stad, waaronder ook menig musicus. Twee musicus uit Vlaanderen kregen zelfs een prestigieuze aanstelling aan de San Marco. De grondslag

voor de befaamde Venetiaanse school werd gelegd. Deze school heeft een grote invloed gehad op de vroege barokmuziek in heel Europa. Vooral Duitse componisten trokken naar Venetië om daar les te nemen.

Wij vonden de schitterende, rijk geschakeerde en verrassende meerkorige muziek uit die tijd en de ontwikkeling ervan, de moeite van een nadere studie door middel van een muzikaal project waard. De muziek is complex en wij gingen ervan uit dat de meeste deelnemers niet getraind zouden zijn in polyfoon zingen, zodat het een uniek project zou worden in de Leidse regio. Bovendien borduurde het voort op eerdere projecten van Key2Singing waarbij polyfone muziek op het programma stond. Ook zingen in het Italiaans is eerder bestudeerd. Voor 'deelnemers op herhaling' én voor de projectleiding vormde dit een mooie basis.

Het onderwerp Venetië, gelieerd aan het water, zou zich uitstekend lenen voor samenwerking met een project Culturele en Kunstzinnige Vorming voor middelbare scholieren.

Doelstellingen

De doelstellingen van dit project waren:

- het bestuderen van de ontwikkeling van het madrigaal en van de meerkorigheid in het Venetië van de zestiende eeuw;
- het bieden van uitdaging aan gevorderde amateurzangers door het uitvoeren van (vaak minder bekende) muziek uit bovengenoemde periode in een kleine c.q. solistische bezetting.

Aan de persoonlijke groei van de deelnemers is op verschillende vlakken gewerkt zoals hierna is beschreven.

Componisten

Voor het project heeft Margot Kalse muziek van een zestal zestiende-eeuwse Venetiaanse componisten geselecteerd, die allen hebben gewerkt bij de beroemde San Marco. Zij volgden elkaar op in de tijd en aan de hand van hun muziek was de ontwikkeling van het madrigaal en van de meerkorigheid te volgen. Deze componisten waren in hun tijd zeer vooraanstaand en invloedrijk.

Adriaan Willaert (ca. 1490-1562)

Adriaan Willaert, de oudste van het viertal, kwam oorspronkelijk uit Rumbeke in Vlaanderen. Hij werkte vanaf 1527 tot aan zijn dood in 1562 als kapelmeester in de San Marco. Hij was de eerste componist van de befaamde Venetiaanse componistenschool die een grote invloed had op de vroege barokmuziek. De San Marco vereiste met zijn grote akoestiek een nieuwe manier componeren. Willaert introduceerde mede daarom dubbelkorigheid in de muziek. Willaerts werk typeert zich door de versmelting van Italiaanse en Vlaamse polyfonie.

Cipriano de Rore (1515/1516-1565)

Cipriano de Rore, afkomstig uit Ronse in Vlaanderen, volgde Willaert in 1563 op als kapelmeester in de San Marco. Het is bekend dat hij nauwe banden onderhield met zijn

voorganger. De Rore's hoogstaande compositietechniek en stilistische verwantschap met Willaert maken een vroege connectie met Venetië plausibel. De Rore heeft bijna al zijn werken in deze stad uitgegeven.

Andrea de Cannaregio Gabrieli (1532/1533-1585)

Andrea de Cannaregio Gabrieli was eerst een leerling, later ook een zanger van Willaert in de San Marco. Vanaf 1566 was hij tweede organist bij de San Marco, van 1585-1586 eerste. Hij was tussen 1562 en 1565 in Duitsland en werkte in München samen met Orlandus Lassus. Net als Willaert schreef hij veel muziek voor de San Marco. Van zijn hand zijn meer dan 100 motetten en madrigalen bewaard gebleven.

Giovanni Gabrieli (1554/1557-1612)

Andrea Gabrieli was oom en leraar van de vierde componist: Giovanni Gabrieli; de grootste Venetiaanse componist uit de late Renaissance. Giovanni Gabrieli ontwikkelde een bijzondere meerkorige techniek, de *cori spezzati*, waaraan zijn naam tot op heden is verbonden. Met deze techniek wordt een bijzonder stereo effect bereikt. Deze stijl vindt zijn oorsprong in de werken van Willaert. Giovanni Gabrieli's werk is van grote invloed geweest op de vroege Duitse barok. Daarbij was Heinrich Schütz zijn meest roemrijke leerling.

Giovanni Bassano (1551/1552 - 1617)

Giovanni Bassano trad in 1576 in dienst als instrumentalist bij de San Marco in Venetië en maakte daar al spoedig naam als een van de beste instrumentalisten van Venetië, o.a. als zinkenist ofwel cornettospeler. In 1585 werd hij muziekleraar aan het Seminarie verbonden aan de San Marco. In 1601 werd hij leider van het opleidingsinstituut voor instrumentalisten. Bassano had door zijn talenten grote invloed op de muziek van de Gabrieli's. Zijn activiteiten als componist stonden in de schaduw van zijn roem als instrumentalist en theoreticus van de uitvoeringspraktijk.

Claudio Monteverdi (1567 - 1643)

Claudio Monteverdi werd geboren in Cremona en was daar leerling van Marc'Antonio Ingegneri, *maestro di cappella* in de kathedraal aldaar. Deze had o.a. gestudeerd bij Cipriano de Rore in Parma. Reeds tussen 1582 en 1590 publiceerde hij vijf boeken met composities, waaronder 5-stemmige madrigalen, in de stijl van zijn leermeester. In 1590 of 1591 kreeg hij zijn eerste baan als "vedelaar" aan het hof van de hertog van Mantua. Hij werkte er 12 jaar, ook als zanger en later als hulpdirigent. In die periode maakte hij naam als vernieuwend componist en ontstonden ook zijn opera's L'Orfeo en Ariane. In 1613 werd Monteverdi met algemene stemmen gekozen en aangesteld als *maestro di cappella* aan de San Marco in Venetië. Zijn taak was het verschaffen van de geestelijke muziek bij het kerkelijk jaar en bij staatsbanketten. Daarnaast kreeg hij ook opdrachten uit Parma en Mantua. Hij bleef tot zijn dood werkzaam in Venetië. Monteverdi's werk markeert de overgang van renaissance- naar barokmuziek. Hij was een groot en in zijn tijd geëerd musicus.

Projectverloop

Voorbereidingsperiode (januari - mei 2022)

- Programma gemaakt, subsidie aangevraagd
- Audities afgenomen
- Bladmuziek voor de zangers en instrumentalisten beschikbaar gemaakt

Introductieperiode (begin juli 2022)

- Kennismakingsbijeenkomst en 'inzeeprepetities'
- Verder gewerkt aan het publiciteitsplan
- Persberichten en aankondigingen in andere media voorbereid
- voorbereiding van studiemateriaal: midifiles en MuseScore

Repetitiefase (september 2022 - januari 2023)

- Wekelijkse repetities
- Vanaf november veel aandacht aan publiciteit om zoveel mogelijk potentieel publiek te bereiken: berichten in de verschillende media, posters, flyers, mailings
- Optreden in het kader van "Koren in de Stad" in Leiden op 18 december gecombineerd met extra studiemiddag
- Studieweekend in buitengoed Fredeshiem bij Steenwijk 13-15 januari
- Programmaboekje en uitvoeringen voorbereid.

Uitvoeringsfase (februari - maart 2023)

- Uitvoering 4 februari in de Dorpskerk te Leiderdorp
- Uitvoering 11 februari in de hal van het Rijksmuseum voor Oudheden te Leiden
- Uitvoeringen in woonzorgcentra voor ouderen:
  - 22 januari WZC Oostduin, Den Haag
  - 12 februari WZC Duinhage, Den Haag
  - 18 februari WZC Op de Waard, Leiden

Nazorgfase (maart - mei 2023)

- Uitvoeren evaluatie
- Opstellen projectverslag en projectafrekening

Zangers

In totaal zijn 22 projectzangers geworven. Hiervan heeft één het project voortijdig verlaten wegens persoonlijke omstandigheden.

Stemvorming

Een specialiteit van Key2Singing is de grote aandacht voor stemvorming. Hierdoor leren de deelnemers beter te zingen. Alle repetities begonnen met 20 minuten technische zangoefeningen die waren toegespitst op het repertoire. Gewerkt werd onder meer aan houding, adem, klinkervorming en uitspraak. De deelnemers konden hetgeen zo werd

geoefend meteen in koorverband toepassen.
Ook tijdens het repetitieweekend is extra tijd ingeruimd voor de stemvorming.

Muziekgeschiedenis en -theorie

Tijdens de voorbereiding en tijdens de repetities vertelde Margot Kalse over de ontwikkeling van het madrigaal en van de meerkorigheid. Zij kon als specialist in oude muziek bij het repeteren de zangers op bijzonderheden wijzen. Dit kwam de interpretatie door het koor ten goede; men had een betere voordracht omdat het begrip vergroot was.

Ook een ander aspect van muziektheorie kwam aan bod: omdat de zangers ook een partij in zeer kleine bezetting of geheel solo zongen in een ensemble en/of koor, moesten zij een goed inzicht verwerven in de structuur van het stuk (thema's, imitaties e.d.). Ook hierin werden zij intensief gecoacht.

Generale repetitie met een der koorensembles in de Dorpskerk van Leiderdorp op 4 februari 2023 – Foto Ben P. Weber

Zelfstandigheid

Allereerst moesten de zangers zoveel mogelijk zelfstandig hun partijen instuderen. Dit is niet gebruikelijk in amateurgezelschappen. Key2Singing heeft hulp geboden bij het instuderen met midi-files en MuseScore (programma waarmee bladmuziek wordt aangemaakt die met dat programma ook kan worden afgespeeld). Daarnaast werden alle repetities opgenomen zodat men de aanwijzingen die tijdens het inzingen en de repetities werden gegeven, nog eens kon doornemen.

Na het instuderen repeteerden de zangers, onder intensieve coaching, het polyfoon zingen, deels in koorverband, deels in solistische bezetting. De meeste amateurzangers zingen doorgaans in grotere koren met een aantal zangers per stem. Key2Singing bood

hen met dit project dus de kans om in kleine of solistische bezetting te zingen, ook samen met instrumenten.

Bij de kleine bezetting per partij waren de zangers op zichzelf aangewezen en kon men niet 'achter anderen aan' zingen. Dit leverde een grotere zelfstandigheid op. Op deze manier vereist het zingen niet alleen een grondige studie van de eigen partij, maar zoals gezegd ook van de structuur van het stuk.

Tevens was het nodig om naar andere partijen te luisteren zodat men adequaat kon 'invogen'. De zangers leerden ook om de eigen partij af te stemmen met andere partijen. Bijvoorbeeld wat dynamische opbouw betreft.

In dit project hebben de zangers hard gewerkt aan koorklank en passende interpretatie. Dit resulteerde in zeer geslaagde concerten.

Voordracht

Naast de koorklank is gewerkt aan voordracht en expressie. De deelnemers leerden zo dat het belangrijk is om - naast een mooie muzikale voordracht - een goede uitstraling te hebben.

Saamhorigheid

Key2Singing vindt de groepsvorming erg belangrijk. Daartoe is een studieweekend georganiseerd op een locatie waar iedereen ook bleef logeren. Ook is de projectgroep een aantal maal gezamenlijk uit eten geweest. De saamhorigheid van de deelnemers, waarvan velen elkaar aanvankelijk niet kenden, was bij dit project opvallend groot. Dat was ook te horen en te zien bij de concerten. Het maakte bovendien dat de deelnemers zich zekerder voelden.

Instrumentalisten

Bij enkele grotere meerkorige werken is een ensemble van vier koperblazers en een viola da gamba ingezet, die met hun bijzondere klankkleur de muziek hebben verrijkt. De bezetting was als volgt:

Benedetta Ceron – altzink en zink,

Matthijs vdr Moolen - alttrombone en coördinator
Blazersensemble,

Sebastian Kemner – tenortrombone,

Sam Nolan – bastrombone.

De altzink, ofwel 'muto', en de gewone zink ofwel 'cornetto', zijn beide houten blaasinstrumenten met gaten voor de toonvorming zoals in een blokfluit, maar zij hebben een mondstuk als van een koperblaasinstrument. Zij worden daarom tot de koperblazers gerekend.

De figuur hiernaast toont v.l.n.r. een altzink, een gewone zink en een tenorzink – foto Wikipedia.

Het bleek noodzakelijk om de zink in te zetten ter ondersteuning van de bovenste sopraanpartij in het 14-stemmige Magnificat van Giovanni Gabrieli, omdat deze partij erg hoog lag. Om te voorkomen dat een van de koorpartijen onbezet zou blijven, is een viola da gamba ingezet en zijn de overige blazerspartijen iets anders ingedeeld.

Drie van de vier koperblazers en een deel van het koor tijdens de uitvoering in het Rijksmuseum voor Oudheden op 11 februari 2023 - foto graaf onbekend

De continuo werd verzorgd door luitist en theorbist Earl Christy, met wie wij al veel hebben samengewerkt, en barokharpiste Marjan de Haar. Zij speelden afwisselend en bij sommige stukken samen een zelfgemaakte continuo partij.

Aangezien we een viola da gamba nodig hadden om de bezetting van enkele stukken rond te krijgen, is deze ook ingezet om de continuo van een paar andere stukken te ondersteunen.

Continuospelers Marjan de Haar en Earl Christy en een deel van het koor tijdens de uitvoering in het Rijksmuseum voor Oudheden op 11 februari 2023 – fotograaf onbekend

Samenwerking

Zoals hiervoor al aan de orde is geweest, is samengewerkt met een ad hoc ensemble van vier koperblazers met historische instrumenten, een gamba en een tweetal continuospelers. De gamba is op de beide uitvoeringen door twee verschillende mensen bespeeld omdat geen van hen op beide data beschikbaar was.

Het samenwerken met professionele instrumentalisten was een verrijkende ervaring voor de deelnemers. Zij moesten 'kleuren' met de koperblaasinstrumenten. En het was zaak om tot een gezamenlijke muzikale interpretatie te komen.

Helaas kon de voorgenomen samenwerking met middelbare scholieren (in het kader van het schoolvak Culturele en Kunstzinnige Vorming) geen doorgang vinden wegens onbeschikbaarheid van de docent.

De samenwerking met de beheerders van de zalen verliep heel prettig.

Ook met twee van de drie woonzorgcentra was de samenwerking goed. Bij de derde moesten we veel zelf regelen omdat de coördinator niet aanwezig was op de dag van de uitvoering en niet voor een vervanger had gezorgd. Gelukkig werkte het overige personeel, dat helaas ook niet geïnstrueerd was, wel goed ad hoc mee.

Programma uitvoeringen

Het programma opende met het vrolijke madrigaal *Vecchie letrose* van Willaert. Het koor was hierbij gemaskerd zoals dat tijdens het Venetiaans carnaval gebruikelijk is. Daarna zong een ensemble Willaerts madrigaal *O socii durate*.

Van De Rore stonden de volgende ensemblestukken op het programma: Madrigaal *Anchor Che Col Partire* uit *Madrigali a 4 voci* en het madrigaal *O Sonno*.

Van Andrea Gabrieli voerden wij uit het motet *Maria Magdalena et altera Maria* en de madrigalen *Angel dal Terzo Ciel* à 5, en het madrigaal *Sassi Palae* à 5 dat hij componeerde naar aanleiding van het overlijden van zijn leermeester Adriaan Willaert.

Van Giovanni Gabrieli voerden wij uit:

- het zesstemmige *Beata es Virgo*;
- het achtstemmige *Jubilate Deo* - dit stuk is niet strikt onderverdeeld in twee koren, maar vertoont wel veel quasi-meerkorigheid tussen wisselende stemgroepen; om dit te accentueren is door repetitiebegeleider Ben Weber een gelegenheidsarrangement gemaakt waarin de koperblazers ook steeds wisselende stemgroepen ondersteunen;
- het achtstemmige *O Magnum Mysterium* met één koor instrumentaal ondersteund;
- een driekorig 14 stemmig *Magnificat* met één koor instrumentaal plus één zangsolist.

Van Giovanni Bassano werden uitgevoerd de dubbelkorige werken *Hodie Christus natus est* (3 + 4 stemmen) en *Deus, qui beatum Marcum* (4 + 4 stemmen).

Van Monteverdi voerden wij als slotstuk uit het vijfstemmige "*Confitebor terzo alla francese*" met continuo inclusief gamba.

Koor en instrumentalisten voor de Taffeh-tempel in het Rijksmuseum voor Oudheden te Leiden tijdens de uitvoering van 11 februari 2023 – fotograaf onbekend

Publiciteit

De publiciteit richtte zich zo veel mogelijk op de doelgroep zoals benoemd bij subhoofdstuk Publiek hieronder. Er is gewerkt met een vast beeldmerk (de Venetiaanse vlag uit de 16^e eeuw). Een aantal vrijwilligers uit het project heeft het bestuur

ondersteund met werkzaamheden rond de publiciteit, de website van Key2Singing en haar Facebookpagina en het maken van een programmaboekje.

Middelen

- Website van Key2Singing (www.key2singing.nl) als constante bron van achtergrondinformatie en voor algemene informatie over de stichting en haar projecten.
- Facebookpagina van Key2Singing met wekelijkse posts
- Aanschrijven koren, ensembles en andere muziek gerelateerde verenigingen, en muziekdocenten.
- Media: (regionale) krant en weekbladen, regionale radio en t.v.
- Online cultuuragenda's
- Posters in publiekelijk toegankelijke gebouwen, zoals bibliotheken, muziekscholen, winkels, hotels en restaurants.
- Via de middelen van de concertlocaties.
- Via de deelnemers van het project met raamposters, flyers en sociale media
- Een interview met Margot Kalse en een van de deelnemers, André Bruggeling, bij Sleutelstad TV in Cultuur 071 op 4 februari 2023 'Venetiaanse muziek aan het Rapenburg' (zie <https://sleutelstad.nl/programma/cultuur071/uitzending/2023-02-04/?uur=1&start=327>) of <https://youtu.be/jDsE4cQ0bzQ>

Afbeelding van de gebruikte poster en flyer (ontwerp Rachel Bakkum)

Publiek

De primaire publieksdoelgroep waren liefhebbers van klassieke muziek en zang. Meer in het bijzonder natuurlijk liefhebbers van oude muziek en van Italiaanse renaissance muziek in het bijzonder.

Het concert in de Dorpskerk te Leiderdorp op 4 februari 2023 werd bezocht door 76 personen, het concert in het Rijksmuseum voor Oudheden op 11 februari door 144 personen.

De drie uitvoeringen in woonzorgcentra voor ouderen werden bijgewoond door in totaal ca. 120 personen.

Resultaten en reacties

Wij hebben onze projectzangers gevraagd om aan te geven wat ze van het project hebben geleerd. Wij kregen de volgende reacties hierop:

- Je moet de muziek en tekst heel goed kennen (liefst uit het hoofd) om met dynamiek en expressie uit de voeten te kunnen en zeker om de aanwijzingen van de dirigent te kunnen volgen.
- Bij polyfone muziek is het niet alleen belangrijk dat je je eigen partij kent, maar weten en tellen waar je partij in de andere partijen past.
- Klinkers allemaal op hun eigen manier zingen/vormen, geen glottisslag maken en in de hoogte goed zorgen voor verbinding naar beneden toe.
- Weten dat als een repetitie moeizaam voelt, het meestal aan gebrek aan zuiverheid ligt
- Tijdens het instuderen goed letten op plekken waar onzuiverheid ontstaat door met een opname mee te zingen en goed te luisteren naar eventueel verschil
- Goed luisterend zingen
- In je eigen partij aantekenen welke toon je kunt overnemen voor een inzet
- Belangrijk is te weten wat je zingt en het ook zo te laten klinken.
- Ik heb geleerd om in kleine bezetting te zingen
- Genieten van en uitvoering zonder al te veel te verkrampen en fouten te maken die ik bij repetities niet maak.
- Wat mij enorm geholpen heeft waren de midi-files met alle partijen erop die Key2Singing beschikbaar had gesteld [aangemaakt door projectlid Julian Deahl] . Ik zet eerst mijn eigen partij harder voor het instuderen, vervolgens steeds zachter en tenslotte vrijwel uit zodat ik weet of ik het echt zelf kan. Voordeel van midi is ook dat je de muziek langzamer kunt zetten, eventueel lager en (in bepaalde apps) de maatnummers worden getoond op het scherm zodat je lastige passages snel kunt opzoeken en oefenen.

Uit het publiek van de uitvoeringen in de woonzorgcentra tekenden wij de volgende reacties op:

- Ik vond het mooier dan de Mattheuspassion.
- Een hele prestatie, dat managen van al die stemmen.
- Komen jullie gauw weer?
- Zo iets moois krijgen we niet vaak te horen!

*Uitvoering in woonzorgcentrum Duinhage te Den Haag op 12 februari 2023
foto Ben P. Weber*

Financiën

Zie hiervoor het document “Projectafrekening Venezia”.

Wij willen de volgende instanties hartelijk dank zeggen voor hun bijdragen aan ons project:

- Fonds1818
- Gemeente Leiden
- Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland
- VSBfonds
- Stichting De Carolusgulden

Daarnaast zeggen wij hartelijk dank aan onze vaste donateurs en projectponsors voor hun welwillende bijdragen.

*Groepsfoto na afloop van het concert in de Dorpskerk te Leiderdorp op 4 februari 2023
Fotograaf onbekend*

Over Key2Singing

De in Leiden gevestigde Stichting Key2Singing is opgericht in 2010 met als doel het bevorderen van de kunst van het zingen in de breedste zin. De stichting heeft de status van Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) en organiseert grote en kleine vocaal-muzikale projecten waarbij wordt samengewerkt tussen professionals en amateurs. Bijzonder is dat gevorderde amateurs solistische rollen kunnen vertolken. De projecten worden vaak theateraal geënceneerd.

Uitgevoerd werden de volgende projecten:

- opera Dido and Aeneas van Purcell (2010/2011)
- project Gregoriaans en Moderne Devotie (2012/2013)
- opera Semele van Händel (2013/2014)
- project Op reis met Scarlatti (2015/2016)
- project Hartstocht, Hemel en Hel (madrigalen van Monteverdi en Gesualdo, 2017)
- project Tudors, Tunes and Teares (liederen van Dowland, Byrd en Purcell met gamba-consort, 2018)
- project Franse Renaissance en de Reformatie (vocale muziek van Franse componisten en Sweelinck op teksten van Clément Marot, 2019)
- operaproject Orpheus ofwel de kracht van zang. Met muziek uit de Orpheus-opera's van Monteverdi, Charpentier en Rossi (2020-2021)

Artistieke leiding

De alt-mezzo Margot Kalse is artistiek leider en dirigent van de projecten van Key2Singing. Zij studeerde solozang aan het Koninklijk Conservatorium en specialiseerde zich in vroege vocale muziek aan het Fontys Conservatorium in Tilburg.

Zij zingt in vele stijlen, van het Gregoriaans tot en met hedendaags repertoire, zowel als solist als in ensembleverband. Zij leidt het ensemble Trigon, vocaal ensemble voor Middeleeuwse muziek. Voorheen leidde zij ook ensemble Sospiro, dat is gespecialiseerd in zeventiende-eeuwse Italiaanse muziek.

Comité van aanbeveling

- Henri Lenferink, burgemeester van Leiden
- Hernán Schwartzman, muzikaal leider van Opera2Day
- Frits van Oostrom, hoogleraar Middeleeuwse Cultuur aan de Universiteit van Utrecht, gespecialiseerd in de Nederlandse letterkunde van de Middeleeuwen
- Dr. Rebecca Stewart, specialist Early Vocal Music

Bestuur van Stichting Key2Singing

- Antoine Hol, voorzitter
- Ernestine Smulders-Smit, secretaris
- Ben P. Weber, penningmeester

Website: www.key2singing.nl

Adressen

Secretariaat: Cobetstraat 26, 2313 KC Leiden

tel. 06 1921 8500

e-mail: key2singing@gmail.com

Penningmeester: Brederode 92, 2261 HJ Leidschendam

tel. 06 1369 2220

e-mail: beepeeweb@ziggo.nl